

با افزایش مداوم نابرابری و فقر در جامعه؛

یارانه خانواده کارگری باید حداقل یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان باشد

مریم و حیدر یان

قریب به ۹ سال از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها گذشته و بعد از شوک ارزی سال گذشته، اگر بگوییم این طرح عملاً سیاستی بود برای حذف یارانه‌ها، بیراه نگفته‌ایم. وقتی ۴۵ هزار تومان یارانه هر فرد، فقط کفاف خرید چند کیلو سیب‌زمینی را می‌دهد، صحبت از اینکه خانواده‌های ایرانی یارانه دولتی می‌گیرند، بیشتر به طنز می‌ماند. زمان آغاز طرح، یک خانواده ۴ نفره، ۱۸۰ هزار تومان یارانه می‌گرفت که با احتساب حداقل دستمزد حدوداً ۳۰۰ هزار تومانی کارگران، چیزی حدود ۶۰ درصد آن بود. باین حال شوک‌های ارزی پی در پی و کاهش ارزش پول ملی چه در دولت محمود احمدی‌نژاد و چه در دولت حسن روحانی از ارزش یارانه‌ها کاست طوری که امروز مجموع یارانه‌های یک خانواده ۴ نفره به ۹ درصد حداقل دستمزد رسیده و احتمالاً تا سال‌های آینده هم‌گام با کاهش ارزش پول ملی، طوری کم‌ارزش خواهد شد که از تاک نشانی نماند.

حال بد نیست ارزش یارانه‌ها را با قیمت ارز بسنجیم. اگر زمان اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها، میزان یارانه دریافتی خانوار ۴ نفره معادل ۴۰ دلار بوده، امروز این یارانه برابر با ۳.۴ دلار است. به این معنا اگر وضعیت کارگران را نسبت به سال ۸۸-۸۹ قیاس کنیم، خواهیم دید که عملاً طرح هدفمندی یارانه‌ها طرحی بود برای حذف یارانه به اقشار کم‌برخوردار و دهک‌های پایین

درآمدی جامعه؛ طرحی که به توصیه صندوق بین‌المللی پول انجام شد و جالب اینجاست که کریستین لاگارد، رئیس صندوق بین‌المللی پول در نامه‌ای از اقدام جمهوری اسلامی ایران در اجرای این طرح «هدفمندی یارانه‌ها» تقدیر کرد و از این اقدام به عنوان الگویی مناسب برای بهره‌برداری سایر کشورها به خصوص کشورهای نفت‌خیز منطقه خاورمیانه یاد کرد.

پولدارها کمتر از حقوق بگیران مالیات می‌دهند

وقتی تصمیم گرفته شد تا یارانه مستقیم را جایگزین یارانه غیرمستقیم کنند، خیلی از کارشناسان اقتصادی تأکید داشتند، این سیاستی است در راستای حذف حداقل حمایت‌های رفاهی طبقه کارگر و قشر فرودست جامعه.

در طرف مقابل، فرار مالیاتی ثروتمندان و به خصوص بورژوازی تجاری و مستغلات آن قدر هست که بتواند خیلی بیش از هدفمندی یارانه‌ها مفید واقع شود. بررسی درآمدهای مالیاتی در بودجه سال ۹۸ نشان می‌دهد که کارمندان دولت، کارکنان بخش خصوصی، اصناف و مشاغل در مجموع حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان مالیات می‌دهند که در مقایسه با مالیات بر ثروت و مستغلات که مجموعاً ۵۵ هزار میلیارد تومان است، رقمی قابل تامل است.

دولت هم برای اخذ مالیات ترجیح می‌دهد به جای اینکه سراغ سرمایه‌داران برود، به سراغ حجم وسیع گروه‌های مزدبگیر برود. البته کارگران و کارمندان

که طرح اجرایی شد همه استدلال‌ها حول محور بهبود شرایط معیشت فرودستان بود. «علیرضا حیدری»، نایب رئیس اتحادیه پیشگسوتان جامعه کارگری درباره پیشینه و استدلال‌های حامیان اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها می‌گوید: وقتی به فلسفه وجودی هدفمندی یارانه‌ها در زمان پیدایش آن نگاه می‌کنید، بحث‌ها معطوف به آزادسازی قیمت‌ها و حذف یارانه‌های غیرمستقیم به اقلام مصرفی از جمله سوخت انرژی بود که گفته می‌شد دولت به واسطه پایین نگاه داشتن قیمت برخی از حامل‌های انرژی و سوخت به شکل پنهان یارانه‌هایی را پرداخت می‌کند.

وی می‌افزاید: این مسأله باعث می‌شد که کسانی که باید برخوردار از یارانه باشند، کمترین برخوردار را پیدا می‌کردند و افراد ثروتمند به واسطه شکل اقتصاد کشور بیشترین یارانه استفاده می‌کردند. مثلاً در مورد برق کسانی که در منازل مسکونی کوچک زندگی می‌کردند و برق مصرفی کمی داشتند، از یارانه کمتری بهره می‌بردند و کسانی که در منازل بزرگ بودند، یارانه بیشتری می‌گرفتند.

به گفته این فعال کارگری، توصیه بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول این بود که اگر قرار باشد، دولت ایران همچنان به این شکل اقتصاد خود را ادامه دهد برای پایین نگاه داشتن قیمت حامل‌های انرژی با هدف حمایت از اقشار آسیب‌پذیر مجبوری می‌شود همه بودجه خود را به یارانه اختصاص دهد. آنها پیش‌بینی می‌کردند در چند سال آینده هیچ پولی برای دولت نماند و همه آن را اساساً دولت و کارفرما را در برابری یک‌رایی می‌دانند.

حیدری تصریح می‌کند: توصیه کردند که یارانه‌های غیرمستقیم حذف شود و قیمت‌ها را شش‌سور و آزاد کنیم. در نهایت قرار بود، هدفمندی یارانه‌ها قیمت‌ها را واقعی کند به نوعی که یارانه غیرمستقیم به اقشار غیربرخوردار تعلق بگیرد؛ یعنی کسانی که از درآمدها

سهم ۲۹ درصدی مالیات بر ارزش افزوده را هم دارند که شامل همه گروه‌های اجتماعی است. این را باید کنار فرار مالیاتی ۶ هزار میلیارد تومانی پزشکان گذاشت تا بفهمیم اصولاً چرامز دیگران در مذاکرات مزدی و سه‌جانبه‌گرایی اساساً دولت و کارفرما را در برابری یک‌رایی می‌دانند.

طرحی که قرار بود ثروت را عادلانه توزیع کند

هدفمندی یارانه‌ها در زمان دوران ریاست جمهوری سیدمحمد خاتمی تنظیم و در دوران ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد اجرا شد. زمانی

حیدری تصریح می‌کند: توصیه کردند که یارانه‌های غیرمستقیم حذف شود و قیمت‌ها را شش‌سور و آزاد کنیم. در نهایت قرار بود، هدفمندی یارانه‌ها قیمت‌ها را واقعی کند به نوعی که یارانه غیرمستقیم به اقشار غیربرخوردار تعلق بگیرد؛ یعنی کسانی که از درآمدها

و ثروت‌های نسبی خوبی در جامعه برخوردار هستند، نتوانند از این یارانه‌ها استفاده کنند.

او ادامه می‌دهد: قرار بود قسمتی از یارانه که در جامعه توزیع می‌شود، به اقشار کم‌برخوردار داده شود. اقشار کم‌برخوردار نیز چنددهک پایینی جامعه هستند که بخشی از آنها در کمیته‌امداد سازمان بهزیستی شناسنامه‌دار بودند و با یک بانک اطلاعاتی قابل توجهی می‌شد یارانه‌ها را پرداخت کرد. بخشی از این یارانه‌ها مربوط به آموزش و بهداشت بود که منابعی که محل آزادسازی قیمت‌ها، آزاد می‌شد می‌توانست در این حوزه‌ها مصرف شود، عموماً هم کسانی که از آن برخوردار می‌شدند شامل دهک‌های پایین جامعه و محرومین بودند.

قانون به خوبی اجرا و مدیریت شد

حیدری خاطر نشان می‌کند: آنچه تحت عنوان توزیع منابع حاصل از آزادسازی قیمت‌ها به دست آمد، به گونه‌ای بود که ۵۰ درصد منابع را برای خانواده‌ها هدف‌گذاری کرده بودند، ۳۰ درصد برای بخش تولیدی تاز محل آزادسازی قیمت‌ها در کوتاه‌مدت و میان‌مدت و وقتی خود را با شرایط جدید تطبیق دهد، حتماً آسیب‌هایی می‌دید.

وی با بیان اینکه این قانون به خوبی اجرا و مدیریت نشد، می‌گوید: در عمل صدر صد منابع را به خانواده‌ها اختصاص دادند و این خانواده‌ها تفکیک شده هم نبودند و عملاً همه جامعه را در بر می‌گرفت. در واقع بیش از ۸۵ درصد جامعه از یارانه استفاده کرد. در زمان برقراری یارانه می‌گفتند که اگر خانواده‌های ۴ یا ۵ نفر جمعیت داشته باشند، آن زمان که دستمزد کارگران ۳۰۰ هزار تومان بود، به نفع طبقه کارگر می‌شد. این ۱۸۰ هزار تومان ۶۰ درصد حداقل حقوق کارگران بود. این امر تأثیر قابل توجهی در زندگی کارگران داشت و درآمدی را در سبب زندگی کارگران آورد بود که کارگران به کمک آن می‌توانستند که زندگی مناسبی را با این درآمد انجام دهند. در زندگی روستایی هدفمندی یارانه‌ها تأثیر بیشتری داشت و روستاییان تمام الگوی مصرفشان تغییر می‌کرد و می‌توانستند زندگی بهتری داشته باشند. وی می‌افزاید: بالا

ثابت ماندن رقم یارانه‌ها همراه با تورم و نوسانات نرخ ارز، یعنی فشار به طبقه کارگرو حتمشکش جامعه. ضریب جینی که سال ۹۰ حدود ۰.۳۷ بود، سال ۹۷ به حدود ۰.۴۱۳۱ رسیده، یعنی نابرابری و فقر در جامعه بیشتر شده است

رفتن نرخ ارز و تورم‌های دوره‌ای که دامن کشور را گرفت عملاً یارانه را در زندگی مزیدگیران بی‌تأثیر کرد. به تدریج ارزش واقعی یارانه‌ها به سمت کمتر شدن پیش رفت. در سالی که هدفمندی یارانه‌ها اجرا شد، دلار حدود ۱۲۰۰ تومان بود و چیزی حدود ۳۷ تا ۴۰ دلار ارزش سرانه یارانه‌ای بود که توزیع می‌شد.

او ادامه می‌دهد: همه این اعداد در کنار یکدیگر موی‌د این است که عملاً یارانه‌ها هیچ اثری در زندگی دهک‌های پایین جامعه نداشتند. برای دهک‌های بالای جامعه هم این اثر ارزش شدن از اول هم خیلی اهمیت نداشت. در زمانی که هدفمندی اجرا می‌شد، بیشترین یارانه را افراد غنی جامعه می‌گرفتند. در سال‌های ۸۹ و ۹۰ کاهش ضریب جینی تا زیر ۴۰ درصد نشان دهنده این بود که اختلاف طبقاتی رو به کاهش رفته است. ضریب جینی توزیع نابرابری فقر است. عدد آن هر چه کاهش می‌یابد، یعنی بیشتر به سمت عدالت پیش رفته‌ایم.

حیدری خاطر نشان کرد: با ثابت ماندن هدفمندی یارانه‌ها و اثر تورم و نوسانات نرخ ارز آن به کلی خنثی شد. خنثی شدن این اثر یعنی فشار به طبقه کارگرو حتمشکش جامعه ضریب جینی که سال ۹۰ حدود ۰.۳۷ بود، سال ۹۷ به حدود ۰.۴۱۳۱ رسیده است، به این معنا که توزیع نابرابری و فقر در جامعه بیشتر شده است. همه خدمات و تولید خود را با قیمت‌های جدید تطبیق دادند اما یارانه‌ها همان عدد ثابت قبلی ماند. کسانی که تولید و توزیع می‌کردند با قیمت‌های جدید آمدند. در این سال‌ها یارانه‌ها ارزش خود را از دست داده است. امروز یارانه‌ها نه تنها به کمک اقشار پایین دست نمی‌آید، بلکه بر عکس عمل کرده و آنها را فقیرتر کرده، یعنی حاصل امروزی قانون هدفمندی یارانه‌ها توزیع بیشتر فقر در جامعه بود.

ما بازنشستگان از همه این نهادها مسئول توقع داریم هر چه سریع‌تر راهی برای ترمیم مستمری‌ها، ارتقای خدمات درمانی و بهبود خدمات رفاهی، بیابند.

محوری‌ترین برنامه، بسته‌های از پروژه‌هایی است که می‌تواند کشور را از واردات محصولات نهایی، مواد واسطه و مواد اولیه که برای حوزه تولید استفاده می‌شود بی‌نیاز کند.

معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت در خصوص فعال‌سازی واحدهای نیمه‌فعال و راکد اعلان کرد: وزارتخانه از ابتدای سال حداقل دو هزار واحد صنعتی را در کشور هدف‌گذاری کرده است و تاکنون ۱۲۲ واحد به سمت فعال‌سازی حرکت کرده و این واحدها حدود ۱۹ هزار نفر اشتغال جدید ایجاد کرده‌اند.

پروژه‌هایی همانند تولید یخچال و لوازم صوتی با برنامه به پیش رفته و هم اکنون نیز این موضوع یکی از پروژه‌های اقتصاد مقاومتی به شمار می‌رود.

وی افزود: وزارت صنعت، معدن و تجارت برای تحقق رونق تولید دارای هفت سرفصل است اما مهمترین آن در حوزه تولید، بحث مربوط به ساخت داخل است و پروژه‌هایی برای ساخت داخل در رشته‌های مختلف مثل صنعت خودرو، لوازم خانگی، نساجی و پوشاک تعریف شده است. یعنی در مجموعه صنعت،

وی با تأکید بر اینکه ۶۵ درصد مستمری بگیران تأمین اجتماعی، حداقل بگیر هستند، تأکید می‌کند: «گرانی» معاش بازنشستگان را تهدید می‌کند.

به گفته اشرفی، یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان یاد نهایی، یک میلیون و ۷۰۰ هزار تومان با هزینه‌های یک خانوار استاندارد بازنشسته که ۵۵ نفری در نظر گرفته می‌شود، تطبیق و همخوانی ندارد. او ادامه می‌دهد: حتی اگر اندازه یک خانوار بازنشسته را فقط ۲ نفر در نظر بگیریم، باز هم حداقل مستمری بسیار ناکافی است و حتی یک سوم هزینه‌ها را پوشش نمی‌دهد.

اشرفی تأکید می‌کند: اگر رقم حداقل مستمری را باسید

معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: این وزارتخانه از ابتدای سال راه‌اندازی حداقل دو هزار واحد صنعتی را در کشور هدف‌گذاری کرده و تاکنون ۱۲۲ واحد به سمت فعال‌سازی حرکت کرده و این واحدها حدود ۱۹ هزار نفر اشتغال جدید ایجاد کرده‌اند.

به گزارش ایلنا، فرهاد مقیمی گفت: در سالی که از سوی رهبری به نام «رونق تولید»

معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: این وزارتخانه از ابتدای سال راه‌اندازی حداقل دو هزار واحد صنعتی را در کشور هدف‌گذاری کرده و تاکنون ۱۲۲ واحد به سمت فعال‌سازی حرکت کرده و این واحدها حدود ۱۹ هزار نفر اشتغال جدید ایجاد کرده‌اند.

نامگذاری شده است، دولت در راستای احیای واحدهای را کدو نیمه‌فعال اهتمام دارد.

معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت در خصوص تأمین نیازهای صنعتی در داخل کشور عنوان کرد: هم‌اکنون بومی کردن برخی قطعات که در صنعت خودروسازی از آنها استفاده می‌شود، در یکی از شرکت‌های ارومیه انجام می‌شود که قیمت تمام شده

عضو هیات مدیره کانون بازنشستگان تأمین اجتماعی:

حداقل مستمری حتی «یک سوم» هزینه‌ها را هم پوشش نمی‌دهد

آخرین محاسبات سیدمعاش گروه کارگری شورای عالی کار نشان می‌دهد که هزینه‌های زندگی در اردیبهشت ۹۸ از مرز ۶ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان گذشته است. در این شرایط، حداقل مستمری بازنشستگان تأمین اجتماعی پس از افزایش، نهایتاً به یک میلیون و ۷۰۰ هزار تومان رسیده که به گفته محمد اشرفی، به هیچ وجه کفاف هزینه‌های زندگی را نمی‌دهد.

عضو هیات مدیره کانون بازنشستگان تأمین اجتماعی می‌گوید: افزایش ۳۶.۵ درصدی حداقل مستمری بازنشستگان، تأثیری در بهبود معیشت مستمری بگیران ندارد چرا که خیلی بیشتر از افزایش مستمری‌ها، هزینه‌های زندگی بالا رفته است.

معاون وزارت صنعت، معدن و تجارت: راه‌اندازی دوباره دو هزار واحد صنعتی هدف‌گذاری شده است

معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: این وزارتخانه از ابتدای سال راه‌اندازی حداقل دو هزار واحد صنعتی را در کشور هدف‌گذاری کرده و تاکنون ۱۲۲ واحد به سمت فعال‌سازی حرکت کرده و این واحدها حدود ۱۹ هزار نفر اشتغال جدید ایجاد کرده‌اند.

به گزارش ایلنا، فرهاد مقیمی گفت: در سالی که از سوی رهبری به نام «رونق تولید»

یادداشت

باز گشت امنیت شغلی با واگذاری‌های بی‌ضابطه ممکن نیست

کاظم فرح‌اللهی، فعال کارگری

انسان در گذر زمان برای تهیه ضروریات زندگی به هر حال ناگزیر از انجام نوعی از کارها بوده است. به این ترتیب کار کردن و داشتن شغل به مثابه شرط لازم برای ادامه زندگی، حق طبیعی تمامی کسانی است که توانایی کار کردن دارند. از زمانی که دانش و توانایی بشر در ساخت و استفاده از ابزار به اندازه‌ای رسید که فرد یا افرادی توانستند محصول کار دیگران را به نوعی از آن خود یا تصاحب کنند یا به گفته دیگر، دارندگان زمین و ابزار کار توانستند محرومان از این ابزارها را مطابق میل خود به کار بگمارند، مسأله فروش نیروی کار و دریافت مزد و به تبع آن حقوق و روابط کار وارد مناسبات اجتماعی شد.

همزمان با رشد صنعت و تکامل نظام سرمایه‌داری، متاثر از آن، حقوق کار نیز به تدریج مدون و کامل تر شد. تلاش و پیگیری و مبارزه سازمان‌یافته کارگران، در گستره جنبش جهانی کارگری، برای دستیابی به مزدی عادلانه‌تر و شرایط کاری منصفانه‌تر از یک سو و خشونت و آزمندی اردوی صاحبان سرمایه در بهره‌کشی از نیروی کار، از سوی دیگر «بکم‌ماه می» روز جهانی کارگر را پدید آورد که در تاریخ ثبت و در تقویم بیشترین شمار کشورها، از جمله ایران، به عنوان روز یاد و یادگاری کارگران به رسمیت شناخته شد. تقابل درودی کار و سرمایه، توازن قوای طبقاتی و شرایط کلی جامعه بشری در نخستین دهه‌های قرن بیستم، سبب عقب‌نشینی بلوک سرمایه و شکل‌گیری و تثبیت سازمان بین‌المللی کار شد.

سازمان بین‌المللی کار طی فرآیندهای پیش‌بینی شده و برحسب نیازهای روز جامعه جهانی به تنظیم و تصویب کنوانسیون‌هایی در تعریف و حمایت از حقوق کارگران در مقابل صاحبان سرمایه و کارفرمایان پرداخت که تمامی کشورها، عضو سازمان ملل متحد که به طور تبعی عضو ILO نیز شناخته می‌شوند، ملزم به پیوستن به این کنوانسیون‌ها و رعایت مفاد آنها به مثابه قوانین مدنی داخلی خود هستند. حق کارگران در ایجاد تشکل‌های آزاد و مستقل و پیوستن به آنها، در یافت منظم مزد و حداقل حقوق متناسب با شرایط زندگی هر جامعه، به رسمیت شناختن روز جهانی کارگر و اجتماعات مربوط به آن، از جمله مواردی هستند که مقابله‌نامه‌های ILO بر آنها تأکید دارند.

متأسفانه با وجود اینکه در چند دوره گذشته نمایندگان دولت در هیات مدیره این سازمان حضور و نقش داشته‌اند هنوز به مقابله‌نامه‌های ۸۷ و ۹۸ که بر آزادی تشکل‌های کارگری و قراردادهای دسته جمعی دلالت دارد، نپیوسته‌ایم.

عدم برخورداری از حقوق مندرج در مقابله‌نامه‌های سازمان بین‌المللی کار از جمله حق برخورداری از مزد شایسته و افول شرایط شغلی کارگران در پی اجرای سیاست‌های تعدیلی، یک «اسیب بزرگ» دیگر است. شمار زیادی از کارگران در پی خصوصی‌سازی واحدها و بنگاه‌های صنعتی و تولیدی، در اعتراض به پرداخت نشدن چند ماهه مزد، نبود امنیت شغلی و خطر تعطیلی واحدها و بیکار شدن، مجبورند اعتراض خود را به نهادها یا تصمیم‌گیر از جمله ادارات کار اعلام کنند. خواسته این گروه از کارگران، بازگشت امنیت شغلی و پرداخت منظم دستمزد شایسته است که البته با واگذاری‌های بی‌ضابطه در تهدید قرار گرفته است و بعید می‌نماید که کارگران واگذار شده به بخش خصوصی که اکنون درصد بالایی از شاغلان ایران را تشکیل می‌دهند، در فضای به وجود آمده فعلی بتوانند از تمامی این حقوق بهره‌مند شوند. برای مثال در این میان، سال گذشته وضعیت کارگران فولادها و مجتمع نیشکر هفت‌تپه از دیگران بفرنج و بیچیده‌تر شده بود.

از همین رومعتقدم برای احقاق حقوق کارگران در شرایط فعلی باید قانون احیا و اجرا شود؛ هم قوانین داخلی مانند قانون کار که البته نیاز به ترمیم و اصلاح به نفع کارگران دارد و هم قوانین بین‌المللی مثل مقابله‌نامه‌های ILO. در عین حال تعدیل و خصوصی‌سازی که حیات و امنیت کارگران را تهدید می‌کند، باید متوقف شود.